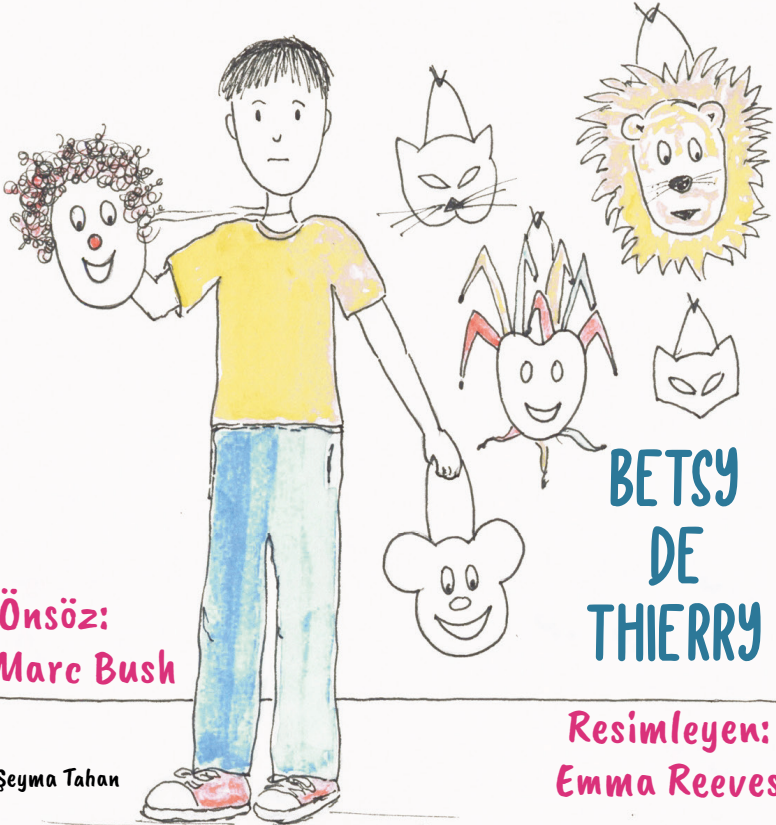

ÇOCUKLARDA UTANGI ANLAMAK İÇİN BASİT REHBER

Nedir, Negin Faydası olur,
Daha Fazla Stres ve Travma
Nasıl Önlenir?

Önsöz:
Dr. Marc Bush

BETSY
DE
THIERRY

Resimleyen:
Emma Reeves

ÇOCUKLARDA UTANGI ANLAMAK İÇİN BASİT REHBER

NEDİR, NEYİN FAYDASI OLUR, DAHA FAZLA STRES
VE TRAVMA NASIL ÖNLENİR?

BETSY DE THIERRY

ÖNSÖZ: DR. MARG BUSH

RESİMLEYEN: EMMA REEVES

Translated from the English Language edition of The Simple Guide to Understanding Shame in Children by Betsy de Thierry, originally published by Jessica Kingsley Publishers Ltd. (www.jkp.com.) This edition arranged through Kayı Literary Agency. Copyright © Betsy de Thierry, 2018. Turkish translation Copyright © 2023 by Sola Unitas. All rights reserved.

Tüm hakları saklıdır. İngilizce orijinali, Jessica Kingsley Publishers Ltd. (www.jkp.com) tarafından The Simple Guide to Understanding Shame in Children adıyla yayımlanmıştır. Bu eser Kayı Ajans aracılığıyla alınmıştır. Bu eserin çeviri sorumluluğu Sola Koç. Eğ. Dan. Hiz. A.Ş.'ye aittir. Bu kitabın hiçbir bölümü yazılı izin alınmadan kopyalanamaz ya da çoğaltılamaz.

SOLA UNITAS - SOLA KIDZ

Fetih Mah. Tahralı Sok. Kavakyeli İş Merkezi

No: 7/E İç Kapı No: 16 Ataşehir/İSTANUL

Telefon: 0212 939 76 52 - E-posta: solaunitas@solaunitas.com

www.facebook.com/solayayinlari

www.twitter.com/solaunitas

www.instagram.com/solaunitasyayinlari

www.instagram.com/solakidz

<https://kitap.solaunitas.com>

ISBN: 9786256974876

Yayıncı Sertifika No: 45798

1. Baskı: İstanbul 2023

İmtiyaz Sahibi: Umut Kısa

Genel Yayın Yönetmeni: Buket Konur

Çeviren: Şeyma Tahan

Editör: Ogün Özdemir

Redaksiyon: Esin Baran

Son Okuma: Buket Konur

Mizanpaj: Özlem Yıldız

Kapak Uygulama: Özlem Yıldız

Orijinal Adı: The Simple Guide to Understanding Shame in Children

BASILDIĞI YER

Deren Matbaacılık Ambalaj Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

Yakuplu Mahallesi 194 Sokak 3. Matbaacılar Sitesi No: 337/338 Beylikdüzü/

İstanbul

Sertifika No: 47881

© Bu kitabın tüm yayın hakları Sola Koç. Eğ. Dan. Hiz. A.Ş.'ye aittir. Yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen hiçbir yolla kopya edilemez, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

ÇOCUKLARDA UTANGI ANLAMAK İÇİN BASİT REHBER

NEDİR, NEYİN FAYDASI OLUR, DAHA FAZLA STRES
VE TRAVMA NASIL ÖNLENİR?

BETSY DE THIERRY

ÖNSÖZ: DR. MARG BUSH
RESİMLEYEN: EMMA REEVES

sola
kidz

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ <i>Dr. Marc Bush</i>	7
GİRİŞ	9
1 Utanç Nedir?	13
Utanç ve Suçluluk Arasındaki Fark	16
Utandırmak	17
Utanç Nasıl Hissettirir?	19
Utanç Süreklilik Arz Eder	21
Utancın Üstesinden Gelmek	25
Toplumun Utanca Yaklaşımı	26
Üzerinde Düşünülebilecek Noktalar	27
2 Utancın Etkisi	29
İnsanlar Aidiyete İhtiyaç Duyarlar	29
Vücudun Utanca Verdiği Tepki	30
Başa Çıkma Mekanizmalarının Neden Olduğu Sorunlar	32
Üzerinde Düşünülebilecek Noktalar	37
3 Utancın Nörobilimi	39
Tehdit Tepkisi- Daha Fazla Çaba	39
Küçük Çocuklarda Utanç	41
Savaşamadığınız ya da Kaçamadığınızda	42
Güvende Kalma Yolu Olarak Utanç	44
Geçmişteki Utanç Deneyimlerini Hatırlama veya Bunlardan Bahsetmeye Çalışma Sorunu	45
Bir Yetişkin Empatik ve Şefkatli Olduğunda Toksik Utancın Etkisi En Aza İndirgenebilir	45
Üzerinde Düşünülebilecek Noktalar	46
4 UTANCIN NEDENLERİ	47
Ebeveynlik Yöntemleri	47
İstismar, İhmal, Ailenin Gizli Sorunları	50
Çevirim İçi Akran Baskısı	51
Kıyaslanma	51
İhtiyaçların Göz Ardı Edilmesi	52

Kendini Suçlama	53
Mağdurları Susturmak için Kullanılan Utanç	53
Mükemmel Olma Beklentisi	54
Kafa Karıştırıcı Sınırlar	55
Ergenlik Dönemi	55
Çocukları Utandıran Okul Sistemleri	56
Dinî Etki	57
Üzerinde Düşünülebilecek Noktalar	58
5 UTANÇ BELİRTİLERİ: ÇOCUKLAR İÇİNE KAPANDIĞINDA	59
Kaçmak, Saklanmak veya Sessizleşmek	59
Yalnızlık ve Duygusal Olarak Geri Çekilme	60
Sürekli Özür Dileme	61
Maske Takmak	62
Uyum Sağlama ve Risk Alma Korkusu	63
Üzerinde Düşünülebilecek Noktalar	64
6 UTANÇ BELİRTİLERİ: ÇOCUK KANDIRILDIĞINDA YA DA AYIPLANDIĞINDA	65
Yalan Söylemek	65
Kandırma	65
Başkalarına Karşı Eleştirel Olma ve Yansıtma	66
Üzerinde Düşünülebilecek Noktalar	68
7 UTANÇ BELİRTİLERİ: ÇOCUKLAR KENDİLERİNDEN NEFRET ETTİĞİNDE	69
Öfke	70
Kendine Zarar Verici Davranışlar	71
Üzerinde Düşünülebilecek Noktalar	72
8 UTANÇ BELİRTİLERİ: ÇOCUKLAR İÇLERİNDE KAPANDIĞINDA YA DA ÇÖZÜLME (DİSSOSİYASYON) YAŞADIĞINDA	73
Duygusal Kapanma	73
Çözülme (Dissosiyasyon)	75
Bağımlılık	75
Üzerinde Düşünülebilecek Noktalar	76

9 UTANCIN ÜSTESİNDEN GELMEK	77
Çocukla İyileştirici Duygusal Bağ Kurun	77
Bir Çocuk veya Gençle Duygusal Bağ Kurmak için İpuçları	78
Normal İnsan Davranışını Anlamak	80
Kırılganlık ve Nezaket Kültürleri için Sesinizi Yükseltin	80
Çocuğun Ön Loblarını Uyandırmaya Yardımcı Olun!	81
Öz-Şefkat	82
Üzerinde Düşünülebilecek Noktalar	82
10 UTANÇ DAYANIKLILIĞI VE İYİLEŞME	83
Utandıktan Kurtulmayı Teşvik Etmenin On Yolu	83
Mükemmelliğe Dikkat!	85
Bir Çocuğun Davranışı Utanca Dayalı Başa Çıkma Mekanizmaları Gösterdiğinde Ona Nasıl Yardımcı Olunur?	86
Ağlayan veya Öfkeli Bir çocuğa Nasıl Tepki Verileceğine Dair En İyi İpuçları	87
Çocukları İyi Karakterleri, Akıllıca Kararları ve Yeteneklerinden Dolayı Övmek	88
Sonuç	88
Üzerinde Düşünülebilecek Noktalar	89
Referanslar	91
Okuma Önerileri	93

ÖNSÖZ

Betsy de Thierry, bu basit ama etkileyici utanç rehberinde, çocukların utanç deneyimlerini nasıl daha iyi anlayabileceğimizi ve bunlara nasıl karşılık verebileceğimizi harika bir şekilde açıklıyor.

Birçoğumuz utanç deneyimlerini suçluluk, endişe, pişmanlık, mahcubiyet veya iğrenme duyguları olarak yanlış yorumlamakta çok acele ettiğimizden utanç deneyimlerine odaklanmak bizim için önemlidir. Belki de bunun en iyi açıklaması, hepimizin kendi utanç deneyimlerimizi dikkate almak zorunda kalmamayı tercih etmemizdir, çünkü bu bizi utandıran anılar, inançlar ve hislerle yüzleşmeyi içerir.

de Thierry, utancın sosyal ilişkileri nasıl kirletebileceğini, çocukları yetişkinlikte daha kötü ruh sağlığı sonuçlarından koruyan temastan, topluluk duygusundan ve ilişkisellikten mahrum bırakabileceğini güzel bir şekilde anlatıyor. Bu durum, utancı son derece acı verici fakat son derece doğal bir duygusal durum haline getirmektedir; çünkü utanç, insanın ait olma ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Çocuklar, itaat etmez ve uyum göstermezlerse kaybolacaklarına, topluluktan yoksun kalacaklarına ve reddedileceklerine inanırlar. Bu nedenle, hayatlarının en ihmalkâr ve istismarcı başlangıçlarını yaşamış olan çocukların, sıklıkla yaşadıkları utancı haklı çıkardıklarını ya da açıkladıklarını görürüz. Bu nedenle, hayatlarının en ihmalkâr ve istismarcı başlangıçlarını yaşamış olan çocukların sıklıkla ebeveynlerinin veya bakıcılarının davranışlarını haklı çıkardıklarını veya açıkladıklarını görüyoruz - onlar olmadan hayatta kalamayacaklarından endişe ediyorlar. Bu çocuklardan bazıları, hayatta kalabilmek için potansiyel olarak zehirli bir aile ortamının suç ortağı olmanın utancıyla baş başa kalmaktadır.

Bir çocuğun, kendisini dünyaya getiren ve ona bakması gereken kişilerin bunu yapmadığını fark etmesi ve kabul etmesi de ayrıca utanç vericidir. VE (utanç dolu bir şekilde) bunun bir kişi olarak kim oldukları ya da çocukken yaptıklarıyla ilgili olduğunu düşünmeleri de. Bu nedenle, birçok çocuk için yaşadıkları deneyimleri ifşa etmenin ve yardım istemenin, özellikle de bir yetişkin tarafından iyi karşılanmazlarsa, son derece utanç verici bir deneyim olabileceğini unutmamak gerekir.

Ebeveynlik yaparken veya çocuklarla çalışırken, utancın nasıl işlediği ve çocuğun gelişimi ve geleceği üzerindeki zararlı, hatta yıkıcı etkisi konusunda farkındalık yaratmak için utanç konusunda bilgili olmamız gerekir. de Thierry, utançtan kaynaklanan kötü ve yanlış olma duygularına meydan okumaları için çocukları en iyi nasıl destekleyebileceğimize dair içgörü sunarak bunu yapmak için pratik bir rehber sunmaktadır. Bunu yaparken, sonraki bölümde yetişkinlerin, çocukların hem sergiledikleri davranışlara hem de ifade ettikleri inanç ve düşüncelere karşı sakin, şefkatli ve empatik tepkiler geliştirerek çocukları utanç deneyimleri hakkında konuşmaya nasıl teşvik edebileceklerini göstermektedir. Çocuklarda duygusal okuryazarlık ve yaratıcı tepkilerin ufkunu genişletmenin, onların utanç deneyimlerini anlamlandırma ve bu deneyimlerin üstesinden başarıyla gelme becerilerini artıracığı açıktır. de Thierry'nin de belirttiği gibi bu, çocuklara yeni aidiyet yolları ve nazik ve karşılıklı bağlantı biçimleri sunma niyetiyle yapılmalıdır; bu da onların utanç verici durumlar karşısında kendi dayanıklılıklarını, cesaretlerini ve öz şefkatlerini inşa etmelerini destekleyecektir. Bu kılavuzu okumak, hepimizin çocukları istemeden utandırmaktan nasıl kaçınabileceğimiz ve utanca karşı dayanıklılık ve iyileşme konusunda mükemmel bir içgörü sağlayacaktır.

Dr. Marc Bush

- *Utanç nedir?*
- *Çocukları nasıl etkiler?*
- *Yetişkinler nasıl yardımcı olabilir?*

Utanç yaşayan çocukların ebeveynleri ve çocuklarla çalışan her yetişkin için mükemmel bir başlangıç noktası olan bu rehber, hem yaygın hem de karmaşık sorulara basit yanıtlar ve açıklamalar sunmaktadır.

Çocukların utanç yaşama olasılığının her zamankinden daha yüksek olduğu bir dönemde, bu kitaptaki erişilebilir tavsiyeler yetişkinlerin çocukların özgüvenlerini artırmalarına yardımcı olmaktadır. Betsy de Thierry, utancın etkisini ve ardındaki nedenleri anlama ihtiyacının yanı sıra özgüven üzerindeki etkisinin nasıl azaltılacağını da anlatıyor. Güven verici tavsiyeler, yetişkinlerin utançtan etkilenen çocukları desteklemenin zorluklarıyla yüzleşme yeteneklerini canlandırmaya da yardımcı olacaktır. Onlara özsaygılarını nasıl geri kazanacaklarını öğretecektir.